

עפ"ג 65841/03/16 - מקסים שצרבן נגד מדינת ישראל, באמצעות פרקליטות מחוז חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
עפ"ג 65841-03-16 שצרבן נ' מדינת ישראל 19 מאי 2016
בפני הרכב השופטים: י' גריל, שופט בכיר [אב"ד]
כ' סעב, שופט
א' לוי, שופט

המערער: מקסים שצרבן ע"י ב"כ משרד עו"ד עדי כרמלי
נגד
המשיבה: מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)
ע"י ב"כ עו"ד גב' מאיה הרטמן

פסק דין

א. בפנינו ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית משפט השלום בחדרה (כב' השופט משה גינות) מיום 15/02/16 ב-ת"פ 57632-10-12, לפיו נדון המערער ל-6 (שישה) חודשי מאסר בפועל אותם התאפשר למערער לרצות בעבודות שירות, 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים לגבי כל עבירת אלימות מסוג פשע, 3 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים לגבי כל עבירת אלימות מסוג עוון (למעט איומים) ו/או אחת מהעבירות לפי סימן ה'1 לפרק יא' של חוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") ו/או אחת העבירות על פי סימן ג' מן העבירות בקשר לרכב לפי פרק ט' של חוק העונשין. בנוסף חויב המערער בתשלום פיצוי למתלוננים.

ב. הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

ביום 31/10/12 הגישה המשיבה כתב אישום כנגד המערער (יליד 1990) וכנגד שני נאשמים נוספים, בו נטען כי עובר ליום 19/06/12 ביקש המערער להחליף את ארבעת צמיגי רכבו מסוג קאיה על ידי פירוק צמיגים מרכב אחר. כשבוע עובר ליום 19/06/12 פנה המערער אל הנאשמים מס' 1 ומס' 3, וכן לאחר, שהוא קטין, לשם ביצוע האמור לעיל.

ג. בתאריך 19/06/12 סמוך לשעה 03:00 הגיעו הנאשמים והקטין, ברכבו של המערער, לחניון של הרכבת בבנימינה, איתרו רכב מסוג שברולט שצמיגיו תואמים את המבוקש, וחילקו ביניהם את התפקידים לביצוע הפירוק.

הנאשם מס' 1 שימש כתצפיתן, המערער הרים את הרכב באמצעות מגבה והניח בלוקים במקום הצמיגים שפורקו, הנאשם מס' 3 פתח את ברגי צמיגי הרכב, והקטין נטל את הצמיגים שפורקו והעמיס על רכבו של המערער.

משהגיע למקום רכב ביטחון, ברחו מן המקום המערער והקטין באמצעות רכבו של המערער, ואילו הנאשמים מס' 1 ו-מס' 3, ברחו רגלית ונתפסו על ידי מאבטחי הרכבת. בהמשך, זרקו המערער והקטין שלושה צמיגי הרכב שפורקו בפרדס סמוך ואילו צמיג אחד השאיר המערער בחזקתו כצמיג חלופי.

ד. צוין בכתב האישום שהנאשמים הגיעו למקום ביצוע העבירה כשהם מצוידים בכובעי גרב מצמר, ובמהלך הביצוע חבשו הקטין והנאשם מס' 3 כפפות לידיהם.

ה. המשיבה ייחסה לנאשמים בכתב אישום זה עבירה של פירוק חלקים מרכב בצוותא, לפי סעיף 413 ד(ב) של חוק העונשין + סעיף 9 א(א) של החוק.

ו. בישיבת בית משפט קמא מיום 20/02/14 הודו הנאשמים, ובהם גם המערער, בעובדות כתב האישום, והנאשמים הורשעו בהתאם. בית משפט קמא הורה על הזמנת תסקיר שירות המבחן.

ז. בישיבת בית משפט קמא מיום 03/11/14 ביקש המערער לצרף את תיק ת.פ. 59321-01-14 ובית משפט קמא נתן הכרעת דין נוספת והורה על צירוף התיק כמבוקש, שעובדותיו (לפי כתב האישום המתוקן) הן אלה:

ביום 09/02/12, סמוך לשעה 00:17 תקפו המערער והנאשם מס' 2, בצוותא, את המתלונן. המערער אחז את המתלונן מאחור, באמצעות שתי ידיו, ומשך את המתלונן בידיו ובכתפיו עד שנפל ארצה.

בעוד המתלונן מוטל על הארץ, גרר המערער את המתלונן על הרצפה, כשהוא אוחז ברגליו של המתלונן, בעוד הנאשם מס' 2, לוחץ בחוזקה על צווארו של המתלונן, באמצעות ידיו.

בהמשך, הטיח הנאשם מס' 2 את ראשו של המתלונן ברצפה, הניח את רגלו על צווארו של המתלונן, וחסם את פיו של המתלונן באמצעות ידיו. שני הנאשמים הכו את המתלונן בכל חלקי גופו באגרופים ובעיטות.

כתוצאה מהתקיפה המתוארת נגרמו למתלונן חבלות של ממש, שהינן, סימני שפשוף שטחיים בברך ימין, וכן שברו הנאשמים את משקפיו של המתלונן שערך הנזק הוא 500 ₪.

ח. בגין עובדות אלה ייחסה המשיבה למערער ולנאשם מס' 2, בתיק ת"פ 59321-01-14 עבירה של היזק לרכוש במזיד בצוותא, לפי סעיף 452 של חוק העונשין + סעיף 29(א) של החוק, וכן תקיפה בתנאים מחמירים בצוותא, לפי סעיף 382 של חוק העונשין + סעיף 29(א) של החוק.

ט. בפני בית משפט קמא הונח תסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער מיום 17/06/15, ממנו עולה, כי המערער סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות חלקית. המערער ציין, שגילה בילדותו בעיות התנהגותיות במסגרת בית הספר ואובחן כסובל מהפרעת קשב וריכוז והיפראקטיביות ועבר מספר מסגרות לימודיות.

י. בזמנו הופנה המערער על ידי אמו לטיפול נפשי במסגרת קופת החולים, אך מאז שנת 2013 חדל המערער ליטול תרופות בתחום זה ומצבו הנפשי מאוזן. המערער מקבל מן המוסד לביטוח לאומי קצבה כבעל נכות נפשית ובשנת 2014 עבר המערער תאונת עבודה, נפגע בידו והוכר גם כבעל נכות פיזית.

המערער גויס לצה"ל בהגיעו לגיל המתאים, אך שוחרר לאחר שנה וחודש בגין אי התאמה.

יא. בשנת 2012 נדון המערער לראשונה בגין עבירות של איומים והפרעה לשוטר במילוי תפקידו (שבוצעו בשנת 2011), אך באותו הליך לא הורשע והועמד בפיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים, וכן הוטל עליו צו של"צ בהיקף של 50 שעות.

יב. למעט התיק הנ"ל ושני התיקים נשוא ההליך הנוכחי, בגין עבירות שהתרחשו בשנת 2012, לא נפתחו למערער תיקים פליליים נוספים. במסגרת תקופת המבחן שצוינה לעיל, שולב המערער במהלך שנת 2012 בקבוצה טיפולית בנושא "אלימות כללית" ובמסגרתה נראה היה שהמערער הפיק תועלת מן הטיפול שעבר.

יג. באשר לעבירות נשוא שני כתבי האישום, הודה המערער בפני שירות המבחן בביצוע העבירות, נטל אחריות, הביע צער, וציין כי מדובר במעשים ילדותיים שהיו חלק ממאפייני התנהגותו הבעייתית בעבר.

לגבי כתב האישום בגין פירוק חלקים מרכב בצוותא, מסר המערער, כי ציין בפני חבריו שרכבו זקוק לצמיגים חדשים, ואז הם הציעו לו ללכת ולגנוב בעבורו צמיגים חדשים, ולדבריו נגרר אחריהם ופעל ללא שיקול דעת.

יד. לגבי כתב האישום המתוקן באשר לתקיפה, טוען המערער, שבעת ביצוע העבירה היה תחת השפעת אלכוהול, המתלונן קרא לעבר חברו שם גנאי בגין מוצאו הנוצרי, ואזי התפתח עימות מילולי ופיזי, במהלכו תקפו השניים את המתלונן כמתואר בכתב האישום.

טו. שירות המבחן מציין, כי בעברו של המערער בעיות התנהגות משמעותיות לאורך שנים, אך בשלוש

השנים האחרונות הוא חדל מפעילות פלילית, מחולל שינוי בתפיסתו העצמית, מכיר בפגיעתו באחרים וניכר שהוא שואף לפתוח דף חדש בחייו ולבסס חיים נורמטיביים.

המערער עובד מזה כשנתיים כאחראי מחלקת קליטה בחברה מסוימת ולאחרונה החל לעבוד כעצמאי ביבוא מוצרים.

טז. שירות המבחן מתרשם, שהמערער מגלה נכונות ומוטיבציה לשינוי ותהליך השיקום שעשה בשנים האחרונות מעיד על קיומם של כוחות ויכולות תפקודיות טובות. שירות המבחן המליץ בפני בית משפט קמא ליתן הזדמנות למערער לבסס את השינוי בו החל ולהתמיד בו.

שירות המבחן רואה מקום למצות את האפשרות הטיפולית, כשהמשך העבודה הטיפולית בשיקום שירות המבחן עשוי לחזק את השינוי החיובי ולהפחית את הסיכון להישנות ביצוע עבירות. לפיכך ממליץ שירות המבחן להטיל על המערער צו מבחן למשך שנה, במהלכו ישולב המערער במסגרת טיפולית, וכן ממליץ שירות המבחן להטיל על המערער צו של"צ של 400 שעות למשך שנה, וזאת לצד מאסר מותנה, קנס ופיצוי למתלוננים.

לדעת שירות המבחן הטלת מאסר בעבודות שירות עלולה לפגוע בתהליך השיקום בו נמצא המערער כיום.

יז. במסמך ההשלמה מיום 08/10/15 מסר שירות המבחן, שמחמת סיבות מערכתיות של שירות המבחן, לא התאפשר שילובו של המערער בקבוצה הטיפולית, אך מסר שהמערער עשוי להשתלב בקבוצה זו ביום 11/10/15. למרות זאת, נוכח השלב הראשוני בו נמצא הטיפול, חזר שירות המבחן על המלצתו כפי שנמסרה בתסקיר הקודם.

יח. בישיבת בית משפט קמא מיום 23/06/15 טענה ב"כ המשיבה, שבעניין פירוק הצמיגים מרכב בצוואת מתחם הענישה נע, לדעתה, בין 4 חודשי מאסר לריצוי בפועל לבין 12 חודשים, וכי יש להטיל על המערער עונש המצוי ברף העליון של המתחם בהיותו "המוח" מאחורי העבירה, היוזם ומי שפנה לשלושת האחרים, הביא את רכבו למקום, ונטל חלק מרכזי בפירוק הצמיגים, ובהמשך ברח מן המקום.

מדובר, כך לטענת ב"כ המשיבה, במעשה מתוכנן בקפידה שהרי הנאשמים הגיעו למקום בשעת לילה מאוחרת, מצוידים בכובעי גרב, ושניים מהם לבשו על ידיהם כפפות.

יט. לגבי התיק שצורף, בנוגע לתקיפה בתנאים מחמירים בצוואת והיזק לרכוש במזיד, טענה ב"כ המשיבה, שטווח הענישה הוא בין 6 חודשי מאסר בפועל לבין 18 חודשי מאסר בפועל, ואף כאן עתרה ב"כ המשיבה להטלת עונש מאסר ברף העליון של המתחם, שכן מדובר במעשי אלימות חמורים מבלי שקדם

מזנק (טריגר) מצד המתלונן, ומבלי שהייתה התגרות כלשהי מצדו, למעט עצם נוכחותו במקום .

כ. חומרה מתבטאת לדעת ב"כ המשיבה, גם בכך שהמערער והנאשם הנוסף היו תחת השפעת אלכוהול. למתלונן נגרם נזק גוף וכן נזק רכוש (משקפיו נשברו).

ב"כ המשיבה הוסיפה, כי אין זו הפעם הראשונה שבה מגיע המערער לבית המשפט, שהרי בשנת 2012 הובא לדין בגין איומים והפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

כא. עוד ביקשה ב"כ המשיבה, שעונשי המאסר שיוטלו על המערער ירוצו במצטבר, שכן מדובר בעבירות שונות לגמרי.

באשר להמלצת שירות המבחן טענה ב"כ המשיבה, שאין בתסקיר משום חרטה כנה וממשית והמערער משליך את ביצוע העבירות על אחרים.

ב"כ המשיבה ציינה, כי המערער מנסה להשליך אחריות על אחרים. כך, לגבי פירוק הצמיגים טען המערער בפני שירות המבחן, כאילו חבריו פיתו אותו, ולעניין תקיפת המתלונן העלה המערער בפני שירות המבחן עובדה חדשה, כאילו המתלונן קרא בשם גנאי הגם שלטענת ב"כ המשיבה אין לכך כל אחיזה בחומר הראיות.

ב"כ המשיבה הפנתה לפסיקה רלוונטית לתמיכה בעמדתה.

כב. לעומתה, ביקש הסנגור מבית משפט קמא לאמץ את המלצת שירות המבחן, ומדגיש, שלפי התסקיר, המערער הפנים את הפסול שבהתנהגותו ונטל אחריות על מעשיו, ומבקש לשקם את עצמו ולקבל טיפול.

מאז ביצוע העבירות, לא נפתח תיק פלילי כלשהו כנגד המערער, כך שחל שינוי קיצוני ודרמטי בחייו, ואין המדובר בניצן של שיקום אלא מצויים אנו בשלב של שיא השיקום, שכן המערער מצוי בעיצומו של הליך השיקום, והוא שינה כליל את אורח חייו, ולפי סעיף 40ד' של חוק העונשין, רשאי בית המשפט בנסיבות שכאלה לחרוג ממתחם הענישה ההולם ולהסתפק בגישה הצופה פני עתיד, ואלה אכן פני הדברים בעניינו של המערער.

כג. הסנגור הוסיף, שיש ליתן ביטוי גם לנסיבות חייו הלא פשוטות של המערער, וקיימות נסיבות אישיות שיש בהן כדי להצדיק סטייה ממתחם הענישה הראוי. הסנגור גם הדגיש, שהמערער מתמיד בטיפול וכן מתמיד במקום עבודתו, מתקדם בעבודתו, מקבל אחריות ותפקידים ומצליח בהם, ואף עומד להתחיל בלימודים ומתנדב במגן דוד אדום.

כד. לטענת הסנגור, אף אם יוטל על המערער עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, ייפגע המשך שיקומו של המערער וההפסד יהיה של החברה כולה, ולכן על בית המשפט לאמץ את המלצות שירות המבחן. הסנגור גם הפנה לפסיקה רלוונטית לתמיכה בעמדתו.

כה. המערער עצמו הגיש לבית משפט קמא דף כתוב שבו הביע התנצלות וחרטה על אשר עשה והוסיף, כי עבר בינתיים כבר דרך ארוכה וכיום הוא עובד באופן מסודר, נרשם ללימודים, ומבקש לאפשר לו להמשיך בשיקום (הדף הוגש לתיק המוצגים של בית המשפט).

כמו כן ציין המערער, כי נרשם ללימודי מנהל עסקים, וכי הוא בשלבי השגת אישורים להקמת עסק ליבוא משקה חדש.

כו. בגזר דינו מיום 15/02/16 ציין בית משפט קמא, שכמו לגבי כל עבירה המוגדרת "מכת מדינה" אף לגבי העבירות בקשר לרכב ועבירות אלימות דוגלת הפסיקה בגישה עונשית מחמירה, המשתלבת עם היות ההלימה העיקרון המנחה בענישה.

המחוקק אף ראה להחמיר את העונש במקרים בהם התקיפה מתבצעת על ידי מספר תוקפים, שכן התקיפה בצוותא גורמת לסיטואציה בה עקב העדר שוויון כוחות, המוכה אינו יכול להגן על עצמו, והתוצאה חמורה יותר.

כז. בקביעת מתחם העונש ההולם הסביר בית משפט קמא, שיש להביא בחשבון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ובהן את עובדת היותו של המערער היוזם של כל אירוע העבירה, לרבות הנזק שנגרם לבעל הרכב עקב פירוק גלגלי הרכב, ומאידך גיסא יש גם להביא בחשבון את גילו הצעיר של המערער (כבן 22), שיש בו כדי להשפיע על יכולתו להבין את משמעות מעשיו.

עוד הביא בית משפט קמא בחשבון את נסיבות חייו הלא פשוטות של המערער שגדל לצד הוריו הסובלים מדיכאון, והוא טופל במשך שנים בתרופות פסיכיאטריות וכן התמכר בזמנו לאלכוהול וסבל מעזובה רגשית ומצוקה כלכלית.

בנוסף הביא בית משפט קמא בחשבון שהמערער נטל אחריות מלאה לביצוע העבירות, הודה בביצועו, וצירף את התיק הנוסף, דבר שהביא לחסכון בזמן שיפוטי יקר, ומבטא את ההכרה הדרושה לנטילת אחריות.

כח. בית משפט קמא העמיד את מתחם הענישה לגבי עבירות פירוק חלקים מרכב בצוותא, בין מאסר למשך שלושה חודשים בעבודות שירות לבין מאסר בפועל למשך 8 חודשים.

באשר לעבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות בצוותא והיזק לרכוש במזיד בצוותא, קבע בית משפט קמא מתחם שנע בין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות לבין מאסר בפועל למשך 12 חודשים.

כט. בית משפט קמא קבע, כי השיקול השיקומי הוא שני בחשיבותו לשיקול ההלימה (הגמול) ובענייננו, מנה בית משפט קמא את הנתונים הרלוונטיים, כדלקמן:

ביצוע העבירות בהיות המערער כבן 22, לאחר ששנה קודם לכן ביצע עבירות של איומים והפרעה לשוטר במילוי לתפקידו ואזי הוטל עליו צו מבחן בן 18 חודשים. בהיותו בצו מבחן נטל המערער חלק פעיל בקבוצה טיפולית, הפסיק לצרוך אלכוהול, החל לעבוד בצורה מסודרת, עבר ניתוח קיצור קיבה, נרשם ללימודים ושינה את אורחות חייו, נוטל אחריות מלאה למעשיו, מביע צער וחרטה.

מוסיף בית משפט קמא ששיקולים אלה, ביחד עם המלצות שירות המבחן, מובילים למסקנה כי יש סיכוי ממשי שהמערער ישתקם, ולכן החליט בית משפט קמא להטיל על המערער עונשים החורגים ממתחמי הענישה אותם ציין לעיל, ולפיכך נגזרו על המערער העונשים אותם כבר פירטנו לעיל בפתח דברינו.

ל. המערער ממאן להשלים עם גזר דינו של בית המשפט קמא, וטענותיו בערעור המפורט הינן בתמצית אלה:

בית משפט קמא לא נתן משקל ראוי להתמשכות ההליכים בתיק, שגרמה לעינוי דין למערער, ויצרה את ההרתעה הנדרשת בעצם קיומו המתמשך של ההליך, וככל שהזיקה כך גם ביססה את נכונותו ורצינותו של המערער בהעמקת הטיפול והקשר עם שירות המבחן.

לא. בית משפט קמא לא נתן את המשקל ההולם לתוכנו של התסקיר ואת ההמלצה החיובית להטלת צו מבחן למשך שנה שבה ישולב המערער במסגרת טיפולית וכן צו של"צ לצד מאסר מותנה, בעוד שעונש מאסר בעבודות שירות עלול לפגוע בהמשך הליך השיקום. על בית משפט קמא היה לאמץ את המלצת שירות המבחן ללא סייג שהרי שירות המבחן הוא גוף מקצועי שבדיו לתת הערכה המאזנת בין ביצוע העבירה, אישיות הנאשם, סיכוי הישנות מעשים דומים בעתיד, וסיכויי שיקום.

לו. בית משפט קמא שגה בכך שלא התייחס לשאלת אי ההרשעה, ובכך שלא ראה לנכון לבטל את ההרשעה נוכח ההמלצה העולה מן התסקיר, ולחלופין, שגה בית משפט קמא משלא סטה משמעותית ממתחם העונש ההולם לטובת שיקול השיקום, ובנסיבות העניין סטייה כזו מוצדקת.

לב. ההליכים בתיק נמשכו למעלה משלוש שנים מאז הוגש כתב האישום (אוקטובר 2012), ועד גזר הדין (פברואר 2016). דבר שהסב עינוי דין למערער ונזק רב. למרות זאת, המערער המשיך במסלול חיים

תקין, נרשם להליך השיקום, השתתף בכל הפגישות והקבוצות אליהן הופנה, התמיד בטיפול, שינה את אורח חייו, חדל לצרוך אלכוהול, השיל ממשקלו והחל בלימודים.

לג. אם יאמץ בית המשפט את המלצת שירות המבחן, תצא החברה נשכרת ויוגשם האינטרס הציבורי בהרתעת נאשם מסוג זה. לעומת זאת, שילובו במסגרת עבודות שירות יקטע את ההליך השיקומי שהוא נמצא בשיאו. קיימת חשיבות רבה בחזרתו המהירה של המערער למסלול חיים נורמטיבי כאזרח שומר חוק.

לד. הרשעה עלולה להיות פוגענית ביותר לגבי המערער. ההרשעה משפיעה לרעה על דימויו העצמי של המערער, במיוחד נוכח נסיבותיו האישיות הלא פשוטות לצד הורים הסובלים מדיכאון, הכל כמתואר בתסקיר המפורט של שירות המבחן.

לה. המערער מדגיש שהחברה תצא נשכרת מביטול הרשעתו, שיש בה כדי להכתיים את המערער ולפגוע בתהליך שיקומו.

ב"כ המערער הפנה לפסיקה רלוונטית לתמיכה בטיעוניו.

לו. בישיבת בית המשפט שהתקיימה בפנינו ביום 05/05/16 שמענו את תמצית טענותיהם בעל-פה של ב"כ שני הצדדים.

ב"כ המערער חזרה על תמצית הטענות שהועלו בערעור של המערער, ואילו ב"כ המשיבה עתרה לדחיית הערעור, וטענה שגזר הדין לא זו בלבד שאינו חורג לחומרה, אלא אף נוטה לקולא. בית משפט קמא בחן את נסיבותיו של המערער והדרך שעבר, התחשב בהמלצת שירות המבחן, וחרג לקולא ממתחמי הענישה שקבע.

ב"כ המשיבה אף מציינת שבטיעונים בפני בית משפט קמא לא הועלתה בקשה מפורשת לאי הרשעה אלא לאימוץ המלצות שירות המבחן, ואף שירות המבחן לא בא בהמלצה להימנע מהרשעה, וזאת בצדק, שכן הקריטריונים הנדרשים לא התמלאו ובוודאי שלא הוכחה פגיעה קונקרטית ממשית ומידית במערער עקב ההרשעה.

העבירות שביצע המערער הן חמורות ביותר, ולכן גם התנאי השני הנדרש **בהלכת כתב** אינו מתקיים.

לז. ב"כ המערער השיבה שבטיעון לעונש הייתה התייחסות **להלכת כתב**. עוד ציינה ב"כ המערער שלהרשעה יש פגיעה קונקרטית בעניינו של המערער ועבודות שירות יפגעו בהמשך העסקתו של

המערער.

לח. לאחר שעיינו בשני כתבי האישום, בטיעוניהם של ב"כ הצדדים בפני בית משפט קמא, בגיליון ההרשעות הקודמות, בתסקיר שירות המבחן, בגזר דינו של בית משפט קמא, בהודעת הערעור ובטיעוניהם של ב"כ שני הצדדים בפנינו, באנו לכלל דעה כי דין הערעור להידחות.

לט. תחילה נתייחס לטענת ב"כ המערער, לפיה היה על בית משפט קמא לבטל את הרשעתו של המערער. מעיון בדבריו של ב"כ המערער בטיעון לעונש בפני בית משפט קמא ביום 23/06/15 (עמ' 15-16 לפרוט') לא עולה שהייתה בקשה, ובוודאי שלא בקשה מפורשת, לבטל את הרשעה.

ההתייחסות **להלכת כתב** בדבריו של ב"כ המערער בפני בית משפט קמא הייתה כך:

"חלק מהדברים שמדובר בהם בהלכת כתב על פגיעה באורחות חיו ויכולת שיקום של נאשם אם יושת עליו עונש מאסר ולו בדמות עבודות שירות, יפגע בהמשך שיקומו".

אין להסיק מדברים אלה שהבקשה היא לבטל את ההרשעה (ובוודאי שאין כאן בקשה מפורשת) וניתן להבין שהכוונה היא להסתפק בענישה מקלה בין אם בהטלת מאסר מותנה ובין אם במתן צו של"צ.

מ. יתר על כן, מעיון בתסקיר שירות המבחן מיום 17/06/15, עולה שגם שירות המבחן לא המליץ על ביטול ההרשעה. ההמלצה כלשונה היא כך:

"אנו ממליצים להטיל עליו צו מבחן למשך שנה, במהלכה ישולב במסגרת טיפולית בשירותנו. נוסף לכך, נמליץ להטיל עליו צו של"צ בהיקף של 400 שעות לשנה תחת פיקוח שירותנו. זאת לצד מאסר מותנה, קנס ופיצוי לקורבנות העבירות. להערכתנו, הטלת מאסר בעבודות שירות עלולה לפגוע בהליך השיקום שבו נמצא מקסים כיום" (ההדגשה שלנו).

והרי, ממה נפשך, אם המליץ שירות המבחן על ענישה הכוללת, בין היתר, מאסר מותנה וקנס, הרי פשיטא שלא הייתה כלל המלצה לביטול הרשעה.

מא. בכל מקרה, וכדי להסיר כל ספק, אין ולא הייתה הצדקה כלשהיא לבטל את ההרשעה ואנו מפנים לדבריה של כב' השופטת (בדימוס) א' פרוקציה בע"פ 26690/00 **מדינת ישראל נ' פלוני**, פ"ד נ"ד 685(3), שם מדובר היה בקטינים: שלושה מהם בני 15-17, והאחד בן 14.

ארבעתם ביצעו עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ובית המשפט המחוזי נמנע מהרשעתם. לגבי שלושת הקטינים בני 15-17 התקבל ערעור המדינה והם הורשעו, וכך נכתב, שם, בעמ' 692:

"יוצא אפוא: נסיבותיה של העבירה שנעברה בחבורה הן כה חמורות עד שהן גוברות במקרה זה על ההיבטים האישיים הנוגעים לנאשמים 1, 2 ו-4 וחרף חשיבותם של אלה ראוי להחמיר עמם בדרך של הרשעתם בדין..."

מב. סוגיית אי ההרשעה נדונה בהרחבה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נ"ב (3)337, בעמ' 342, שם נאמר:

"אכן ענישתו של נאשם היא אינדיווידואלית, ובית -המשפט בוחן עניינו של כל נאשם ונאשם ואינו קובע את העונש אך על-פי מהות העבירה. ואולם, מהותה של העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, ובעבירות שקורבן אינו הפרט אלא הציבור כולו אף הוקעת מעשי העבירה - בצירוף מדיניות ענישה אחיד ככל האפשר על יסוד שיקולים אלה - כל אלה משמשים כגורמים העלולים לגבור אף על שיקומו של הנאשם.

הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל". (ההדגשה שלנו).

מג. בענייננו, שני התנאים הנדרשים לאי הרשעה אינם מתקיימים. העבירות אותן ביצע המערער חמורות הן: פירוק חלקים מרכב בצוותא, במקרה האחד, והיזק לרכוש במזיד בצוותא, לרבות תקיפה בתנאים מחמירים בצוותא, במקרה שני. סוג זה של עבירות **איננו** מאפשר ויתור על הרשעה, כשלעניין זה גובר האינטרס של הציבור על פני האינטרס הפרטי של המערער.

מד. גם התנאי של פגיעה **חמורה** בשיקום הנאשם איננו מתקיים. הרשעתו של המערער בעבירות אותן ביצע פוגעת במערער באותה מידה שהרשעה בפלילים מכתימה ופוגעת בכל מי שמורשע ואין בענייננו נסיבה מיוחדת שיש בה כדי להצביע על פגיעה **חמורה** בשיקום (דגש על "חמורה"), כנדרש על פי **הלכת כתב**.

מה. לא רק לעניין ביטול ההרשעה ערעורו של המערער איננו מבוסס אלא בה במידה אין כל בסיס לערעור על גזר הדין לפיו עליו לרצות שישה חודשי מאסר בפועל על דרך של עבודות שירות.

אכן שירות המבחן המליץ בתסקירו על צו של"צ בהיקף של 400 שעות, צו מבחן לשנה, מאסר מותנה, קנס ופיצוי למתלוננים, אך כידוע:

"שיקוליו של שירות המבחן למבוגרים אינם חופפים בהכרח את שיקוליו של בית המשפט, וזאת, בין היתר, מאחר שהוא אינו מופקד על הראיה הכוללת, הבוחנת גם את אלמנט ההרתעה הכללי, ונתונים כיוצא באלה... ובית המשפט הוא שיוצר את האיזון הנאות בין הנתונים השונים ומופקד על ראייתו של השלם להבדיל מן הקטע או המקוטע" (דברי הנשיא (בדימוס) מ.שמגר בע"פ 344/81 מדינת ישראל נ' שחר סגל ואח', מיום 24/08/81).

מו. אנו סבורים, שלא זו בלבד שבית משפט קמא לא החמיר עם המערער, אלא אף הלך כברת דרך גדולה עד מאוד לקראת המערער וראה לנכון לחרוג לקולא ממתחמי הענישה ההולמים, אותם קבע לגבי כל אחד משני האישומים בהם הורשע המערער.

לא למותר להזכיר ששני אישומים אלה לא היו בגדר הסתבכותו הראשונה של המערער עם החוק, שכן ביום 10/07/11 ביצע המערער עבירות של איומים והפרעה לשוטרים במילוי תפקידו, בגין הוגש כנגדו כתב אישום שהסתיים **ללא** הרשעה בצו מבחן ושל"צ למשך 50 שעות.

חודשים מספר לאחר העבירות הנ"ל, ביצע המערער את העבירות של היזק לרכוש במזיד בצוואת ותקיפה בתנאים מחמירים בצוואת (ביום 09/02/12) ושוב לאחר מספר חודשים נוספים ביצע המערער את העבירה של פירוק חלקים מרכב בצוואת (ביום 19/06/12).

מז. בצדק ציין בית משפט קמא, כי לגבי עבירות בקשר לרכב, וכן עבירות אלימות דוגלת הפסיקה בגישה עונשית מחמירה ובוודאי כאשר מדובר בעבירות אלימות המתבצעת בצוואת כאשר המוכה אינו יכול להגן על עצמו והתוצאה חמורה יותר.

מח. אנו ערים לכל הטענות והשיקולים לקולא עליהם הצביע ב"כ המערער הן בטיעוניו בעל פה בפני בית משפט קמא, הן בהודעת הערעור והן בטיעון בעל פה בפנינו. אכן המערער היה במועד ביצוע העבירות כבן 22, העבירות בוצעו לפני ארבע שנים, ומאז לא הסתבך המערער עם החוק. ההליכים המשפטיים ארכו זמן רב, המערער הודה ונטל אחריות, הביע חרטה, השתלב היטב במסגרת הטיפולית השיקומית של שירות המבחן, שינה את אורח חייו, עובד באופן מסודר וכן נרשם ללימודים.

מט. כל הנתונים האלה באו לידי ביטוי היטב בגזר דינו של בית משפט קמא במובן זה שבית משפט קמא חרג לקולא ממתחמי הענישה ההולמים והראויים אתם קבע, דהיינו: לגבי ההרשעה בעבירות פירוק חלקים מרכב בצוואת מתחם הענישה נע בין שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין מאסר בפועל למשך 8 חודשים, ובית משפט קמא הסתפק בחודשיים מאסר לריצוי בעבודות שירות.

מתחם הענישה לגבי ההרשעה בעבירות של תקיפה בתנאים מחמירים בצוואת והיזק לרכוש במזיד בצוואת נע

בין 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין מאסר בפועל למשך 12 חודשים ובית משפט קמא הסתפק בארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, ובסך הכל 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות.

נ. אנו סבורים, שגזר הדין נוטה במובהק לקולא אף בהתחשב בכל הנסיבות האישיות הלא פשוטות של המערער כפי שתואר בהרחבה בתסקיר שירות המבחן ובטיעוני ב"כ המערער, וכן בהתחשב בהליך השיקומי המוצלח שעובר המערער, וניתן לקוות שהמערער אכן יתמיד ויתקדם בדרך זו.

נא. לסיכום הדברים: לא מצאנו כל ממש בערעור הן ביחס להרשעה והן ביחס לגזר הדין, ואנו מורים בזאת על דחיית הערעור.

נב. על המערער להתייצב בתאריך **08/06/16 שעה 08:00**, ביחידת עבודות השירות, רחוב הציונות 14, מתחם תחנת משטרת טבריה לצורך קליטה והצבה.

המערער מוזהר בזאת שבמהלך ריצוי עבודות השירות הוא יהיה נתון למעקב בדיקות שתן, וסירוב לבדיקה או בדיקה עם ממצאים חיוביים תהא עילה להפסקה מנהלית וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל.

המערער מוזהר שאין לשתות אלכוהול במהלך העבודה ואין להגיע בגילופין. התנהגות מסוג זה תהווה עילה להפסקת מנהלית וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל.

כמו כן מוזהר המערער כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים וכל חריגה מכללים אלה יש בה כדי להפסיק את עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל.

ניתן היום, יא' אייר תשע"ו, 19 מאי 2016, במעמד הנוכחים.

המזכירות תמציא את העתק פסק הדין לממונה על עבודות השירות.

א' לוי, שופט

כ' סעב, שופט

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]